

Spis treści

Słowo od autora	9
-----------------------	---

CZĘŚĆ I AKSJOLOGIA I FILOZOFIA PRAKTYKI

Błąd teoretyzmu w aksjologii	13
Wprowadzenie.....	13
Hume	14
Kant.....	21
Moore.....	26
Błąd naturalizmu jako błąd teoretyzmu	32
Dygresja o „fakcie instytucjonalnym” J. Searle’a.....	38
Modele aksjologii – ujęcie krytyczne	47
Uwaga wstępna o krótkiej historii aksjologii.....	47
Model transcendentalistyczny	48
Pragmatyzm.....	49
Subiektywizm psychologizacyjny	50
Subiektywizm egzystencjalistyczny.....	51
Obiektywizm intuicjonistyczny	52
Uwaga końcowa, czyli aksjologia poza nihilizmem i metafizyką	54
O poznaniu wartości	57
Wprowadzenie.....	57
Impas w epistemologii wartości	59
– Uwaga o epistemologii.....	59
– Nonkognitywizm aksjologiczny	63
– Intuicjonizm aksjologiczny	66
– Idea rozumu praktycznego	74
Czym są wartości?.....	82
Praktyczne poznawanie wartości jako element samopoznania	87
Poznanie wartości w kontekście tradycji, czyli epistemologiczny argument za konserwatyzmem umiarkowanym	98
– Problemy	98
– Poznanie a tradycja.....	98
– Tradycja a wolność podmiotu.....	107

Teoria i praktyka wolności	115
TEORIA	
Definicja wolności i jej wyjaśnienie	115
Wniosek z wyjaśnienia definicji.....	117
Dygresja o argumentacji Kanta.....	117
Praktyczne źródła pojęcia wolności.....	118
PRAKTYKA	
Konstytucja chcenia	120
Wartości jako warunek wolności pozytywnej.....	121
Autodeterminacja jako wolność pozytywna.....	121
Podsumowanie.....	123
Kolista struktura praktyki. Rozważania metapraktyczne	125
Wprowadzenie.....	125
Struktura praktyki i jej nieredukowalność.....	126
Podwójna kolistość praktyki	132
Logiczne i praktyczne konsekwencje kolistości praktyki	139
Uzupełniająca argumentacja końcowa	142
Wolność i wartość człowieka, czyli aporie podmiotowości	149
Wprowadzenie.....	149
Aporie	152
– Byt a wartość.....	152
– Byt a wolność.....	153
– Wolność a wartość	154
– Podmiot teorii a podmiot praktyki.....	155
– Byt i myśl.....	156
Teoretyczne źródła aporii	157
Wady teoretycznych ujęć podmiotu.....	159
Druga strona medalu.....	159
Dygresja o determinizmie.....	160
Granice teorii	161
– Istnienie (esse)	161
– Wolność	161
– Wartościowość.....	161
– Świadomość.....	162
Perspektywa myślenia praktycznego.....	163
Zalety perspektywy praktycznej	164
Stosunek wolności podmiotu do jego wartości.....	165
Status możliwości	171
Wprowadzenie.....	171
Określenie możliwości	172
Nieautonomiczność możliwości	173
Dygresja o tzw. światach możliwych Davida Lewisa	174
Warunki możliwości możliwości, czyli co musi być, aby wystąpiła możliwość?.....	176

Demaskacja możliwości realnych.....	177
Możliwości praktyczne	178
Ku antropologii i aksjologii możliwości	180
Analiza krytyczna idei postępu historycznego	187
Definicja pojęcia postępu	187
Różne postępy a postęp historyczny.....	189
Postęp w życiu indywidualnym i jego miara	191
Różnice między życiem indywidualnym a procesem dziejowym	193
Istota procesu historycznego.....	194
Wnioski końcowe. Dlaczego pojęcia postępu nie można zastosować do historii? ..	196
Dialog między optymizmem a pesymizmem	201
Problem pierwszy	203
Problem drugi.....	204
CZĘŚĆ II	
ETYKA	
Kierkegaard, błąd naturalistyczny a argumentacja w etyce	211
Wprowadzenie.....	211
Kierkegaardowska wersja teorii błędu naturalistycznego.....	211
Błąd naturalistyczny	215
Kwestia argumentacji w etyce.....	217
Dlaczego cokolwiek powinienem? Czym się różni powinność od pragnienia?	223
Analiza pytania	223
Najważniejsze przykłady z historii problemu.....	225
– Kant.....	225
– Bradley.....	226
– Prichard	228
Praktyczność kategorii powinności.....	229
Konieczne warunki powinności	230
Co by było, gdybym nie był nic powinien?.....	231
Dlaczego (więc) cokolwiek powinienem?	232
Wartościowość wartości jako racja powinności.....	232
Pragnienie i chcenie jako dwie formy zaangażowania.....	233
Szczęście jako ostateczna racja praktyki	235
Paradoks podmiotowości.....	236
Aksjologiczne uzasadnienie etyki.....	239
Słabości współczesnych uzasadnień w etyce.....	241
Struktura aksjologicznego uzasadnienia w etyce	250
Czym się różnią wartości od bytów?	255
Zakres moralności.....	258
Problem solipsyzmu etycznego	260
Dlaczego powinienem być moralny?	262
Różnica między moralnym dobrem a złem	266

Filozoficzna analiza ideału autentyczności	271
Uwagi semantyczne.....	271
Filozoficzna geneza etycznego ideału autentyczności	273
Ideał autentyczności w egzystencjalizmie.....	276
Banalizacja ideału autentyczności	277
Merytoryczna strona problemu autentyczności.....	278
Konformizm contra nonkonformizm. Analiza filozoficzna	285
Analiza zjawiska	285
– Przykłady	285
– Analiza pojęciowa.....	286
Istota konformizmu	289
Konformizm w świetle wartości i świadomości.....	293
Konformista <i>versus</i> nonkonformista.....	301

CZĘŚĆ III POLITYKA

Wartość wolności a neutralność państwa	307
Problem	307
Liberalizm wobec wiedzy o dobru	308
Pytanie o wartość wolności	310
Czym nie jest i czym jest wiedza aksjologiczna?.....	313
O tym, co wspólne w różnych hierarchiach wartości.....	313
Moralność i polityka wobec wartości.....	315
Stosunek neutralności państwa do wartości	318
Paradoks liberalnej neutralności	319
Problem aksjologicznych podstaw liberalizmu	325
Wstępne rozpoznanie genezy i struktury filozofii liberalizmu.....	325
Problem centralny	327
Faktyczne sposoby aksjologicznego uzasadniania liberalizmu	329
Uwagi końcowe, czyli jak uzasadnić liberalizm?	332
Nota bibliograficzna	337